

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЕКОЛОГИЯ И БИОТЕХНОЛОГИИ

„ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“, ГР. СОФИЯ

УТВЪРДИЛ

Директор

**УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО,
ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ
ЗА УЧЕБНАТА 2023-2024 ГОДИНА**

Настоящата Училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в ПГЕБ „Проф. д-р Асен Златаров“- гр. София е разработена на основание Наредба № 13/21.09.2016 г. на Министъра на образованието и науката, приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол №1/15.09.2023 г. и утвърдена със заповед № .... /15.09.2023 г. на директора на гимназията.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват в училищното образование в различни форми. Интегрирано е в учебното съдържание на учебните предмети в рамките на общообразователната подготовка от VIII до XII клас . Възможно е да се преподава интегрирано в часа на класа, в дейностите по интереси, в извънкласни училищни, извънучилищни и междуучилищни дейности, както и при общата подкрепа за личностно развитие.

(1) ДОС за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се определя с наредба.

(2) Държавният образователен стандарт определя: (чл.1. ал. 1 от Наредба за ГЗЕИО)

1. същността и целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
2. начините и формите за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
3. рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;
4. институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

ПРИОРИТЕТИ

1. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели, които са свързани с усвояване на знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
2. Развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
3. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
4. Усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда

ЦЕЛИ

- I. Изграждане на автономна и активна личност

ПОДЦЕЛИ:

1. Да разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;
  2. Да познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализиращия се свят;
  3. Да зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеност на всички в общото социално пространство;
  4. Да осъзнава и цени своята културна идентичност;
  5. Да взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
  6. Да изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
  7. Да взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;
  8. Да носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
  9. Да подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
  10. Да познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
  11. Да познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;
  12. Да умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства.
- II. Функциониране на училището като автономна, активна и саморазвиваща се общност**
1. Да възпитава в демократичните ценности;
  2. Да насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;
  3. Да утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;

4. Да изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурна толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;

5. Да създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

НАЧИНИ И ФОРМИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. В процеса на придобиването на общата и професионалната училищна подготовка.
2. В часа на класа, като общност и за ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище, включително и чрез ученическо самоуправление;
3. В заниманията по национални програми и проекти;
4. В рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.
5. По проектите по програма Еразъм+;
6. Разработване на нови проекти.

УЧИЛИЩНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са насочени към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности.

III. Възпитаване на почит към традиционните ценности и създаване на трайни навици за отдаване на почит и израз на национално самосъзнание.

1. Определяне на училищни ритуали:
  - а) откриването и закриването на учебната година;
  - б) официалното раздаване на удостоверения за завършен първи гимназиален етап, дипломата за средно образование и свидетелство за професионална квалификация;
  - в) награждаване на отличили се ученици и учители;
  - г) поддържането на училищен кът и съхраняването на училищното знаме;
  - д) честването на националния празник, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на патрона на училището; 24 май, Ден на Европа, Ден на Земята, Ден на водата, Дни на химията, Благотворителен Коледен базар, съвместни благотворителни дейности с БЧК.
  - е) тържествено изпращане на завършилите зрелостници;
  - ж) традиционни срещи на бивши възпитаници на училището;

2. Определяне отличителни училищни символи :

а) училищно лого, знаци и символи;

б) училищен химн;

в) почетен плакет и грамоти;

3. Възпитаването в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез:

а) изслушване на националния химн в тържествени за държавата и училището моменти;

б) поставяне на националния флаг и флага на ЕС в определен за целта кът;

IV. Подкрепа на инициативността и участието на учениците чрез подходящи за възрастта им включващи демократични практики.

1. Участие в Ученически съвет като форми на ученическо самоуправление;

2. Организиране на доброволчески дейности във и извън училище;

3. Поддържане на училищната интернет страница и фейсбук страница с информация за активното участие на учениците в различни изяви- конкурси, състезания, олимпиади, изложби, проекти.

4. Организиране на училищни празници, кампании и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;

4.1.Подкрепящи здравето: Психично здраве и личностно развитие; Последници от употребата на психоактивни вещества; Сексуално здраве и болести предавани по полов път; Контрацепция и хигиена; Правилното хранене – диетите за или против и др.

4.2 Подкрепящи толерантността: Сплетните като форма на насилие; Емигранти и бежанци; Капаните на самочувствието; Мирно решаване на конфликти, превенция на насилието, справяне с гнева; Толерантност и интеркултурен диалог; Моите положителни примери и др.

4.4. Подкрепящи правата на човека: Финансова и правна грамотност; Демократично гражданство; Превенция и противодействие на корупцията; Антикорупционни органи; Професионално ориентиране „Моето първо работно място“, Що е кибератака; Какво представлява инфлацията и др.

4.5. Подкрепящи опазването на околната среда: Потребление и отпадъци; Енергия и климат; Общество и околна среда, Въглеродни емисии; Алтернативни източници на енергия,

5. Организиране на обучения: тема: Защита на населението от бедствия и аварии и катастрофи; Оказване на първа помощ на пострадали; Евакуационни схеми на училището; Пожарна и аварийна безопасност; Безопасност на движението по пътищата; Военно обучение и защита на родината.

6. Участие в клубове и групи по интереси;

7. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията. Целта е осигуряване на подкрепа за личностно развитие, на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на учениците, в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик и в съответствие с разработените стратегии за подкрепа за личностно развитие. Спомагане за успешното преодоляване от учениците на възникнали затруднения и конфликти в училище семейството и обществото.

8. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения за училищни активности и инициативи;

V. Подкрепа за мултикултурната среда в училището

В ПГЕБ „Проф. д-р Асен Златаров” липсва концентрация на ученици от различни етноси. Въпреки това на ниво училище и паралелка се организират дейности, свързани с общата подкрепа на ученици от малцинствените групи и ученици в риск.

ДЕЙНОСТИ

A) В часа на класа чрез дискусии по теми, дейности и проекти по тематични области:

1. Здравно възпитание и здравословен начин на живот;
2. Толерантност и интеркултурен диалог;
3. Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха, киберзащита;
4. Превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
5. Превенция и противодействие на корупцията.
6. Кариерно ориентиране, вкл. и „Моето първо работно място“
7. Финансова и правна грамотност,
8. Защита на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
9. Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие;
10. Военно обучение и защита на родината;
11. Безопасност на движението по пътищата.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ТЕМИТЕ В ЧАСА НА КЛАСА

Приложение № 5 към чл. 11, ал. 3

(Изм. и доп. - ДВ, бр. 80 от 2018 г., в сила от 28.09.2018 г.)

РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ОРГАНИЗИРАНЕ НА ЧАСА НА КЛАСА

№ по ред	Тематично направление	Разпределение по класове на часовете				
		VIII	IX	X	XI	XII
1	Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие	4	4	4	4	4
2	Толерантност и интеркултурен диалог	1	1	1	1	1
3	Финансова и правна грамотност, вкл. и „Моето първо работно място“	2	2	2	2	12
4	Военно обучение и защита на родината		5	5		
5	Безопасност на движението по пътищата	4	4	4	1	1
6	Защита на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ	5	5	5	3	3
7	Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти	2	2	2	2	2
8	Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита	2	2	2	2	2
9	Кариерно ориентиране			1		
10	Превенция и противодействие на корупцията	2	2	2	2	2
11	Електронно управление и медийна грамотност		1	1	4	

	ОБЩО	22	28	29	21	27
--	------	----	----	----	----	----

В таблицата е посочен минималният брой часове за занимания и дейности по посочените тематични области. В зависимост от спецификата на класа, възрастта на учениците и конкретния контекст е възможно и комбиниране на теми и дейности от различни тематични области.

В остатъка от часове, предвидени за часа на класа, се осъществяват занимания и дейности, свързани с гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, за развитие на класа като общност, за ученическото самоуправление и др.

Б) Ученическо самоуправление

1. Всяка паралелка избира свой ученически съвет, който подпомага дейността на класния ръководител и инициира дейности на ниво клас;
2. Утвърждаване дейността на ученическия съвет като форма на демократичното училищно самоуправление.
3. В състава на ученическия съвет влизат представители на паралелките от VIII до XII клас.

Правила на паралелка

4. Ученическият съвет има тричленно ръководство, което се избира с гласуване за всяка учебна година.
5. Редовни заседания на УС се провеждат всяка седмица.
6. Ученическият съвет разработва годишен план съобразен с годишния план на училището.
7. Представители на ученическия съвет имат право да взимат участие в педагогически съвети и в заседания на обществения съвет в училище.
8. Ученическият съвет участва в разработването на етичен кодекс на училището.
9. Ученическият съвет разработва и участва в реализирането на проекти.
10. Представители на УС може да участват в редовните заседания на ОС към гимназията

VI. Интегрирано обучение по учебни предмети

ЦЕЛИ:

1. Повишаване на качеството на образованието чрез използване на различни образователни методи и иновации.
2. Поставяне на ученика в центъра на цялостната педагогическа дейност, в отговорна активна позиция при овладяване на знанията, формиране на различни компетенции и развитие на умения за учене през целия живот.
3. Създаване на условия за делова и хуманна атмосфера на откритост и гласност, на взаимно доверие при постигане на успехи и неуспехи, трудности и проблеми.

ФОРМИ:

1. В процеса на придобиване на общообразователна подготовка по отделни учебни предмети - биология и здравно образование, история и цивилизация, география и икономика.
2. Интегрирано чрез ориентиране на обучението по общообразователните предмети към придобиване на ключови компетентности.
3. Чрез добри практики в професионалното обучение.

VII. Примерни теми по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование за часовете, които не се водят от учители специалисти, по време на заместване на отсъстващ учител:

<i>ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ</i>	<i>ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ</i>
1. Психично здраве и личностно развитие	1. Фалшиви новини
2. Сексуално здраве и болести предавани по полов път	2. Финансова и правна грамотност
3. Последници от употребата на психоактивни вещества	3. Демократично гражданство
4. Контрацепция и хигиена	4. Превенция и противодействие на корупцията
5. Правилното хранене – диетите за или против	5. Разпознаване на корупцията. Антикорупционни органи. Какво е наказанието за подкуп?
6. Моята физическа активност	6. Що е кибератака?
7. СПИН и наркотици-как да се предпазим?	7. Какво представлява инфлацията и др.
8. Тютюнопушене употреба на алкохол – вреди и последствия при подрастващите.	8. Професионално ориентиране „Моето първо работно място“
9. Превенция на COVID-19	9. Социална справедливост и солидарност.
10. Личната хигиена – превенция на вирусните заболявания.	10. Власт, политика и демократични ценности.
<i>ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ</i>	<i>ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ</i>
1. Потребление и отпадъци	1. Емигранти и бежанци
2. Енергия и климат	2. Толерантност и интеркултурен диалог
3. Общество и околна среда	3. Нашите обичаи и традиции – единството и многообразието на различните етноси в България.
4. Въглеродни емисии	4. Капаните на самочувствието.
5. Алтернативни източници на енергия	5. Конфликти в мултикултурна среда.
6. Рециклиране на различни видове отпадъци.	6. Сплетните като форма на насилие

7. Разделно събиране на отпадъци. Рециклиране.	7. Мирно решаване на конфликти. Превенция на насилието.
8. Основни източници на замърсяване на околната среда.	8. Моите положителни примери.
9. Замърсяването на въздуха в нашия град	9. Да приемем различния от нас, защото и ние сме различни за него.
10. Водата-стратегическа суровина.	10. Умението да разбираш и уважаваш околните.